

Dosar nr. 3055/111/2020

Termen: 25.06.2021

**CĂTRE
TRIBUNALUL BIHOR**

Subsemnatul, **BUNTA GHEORGHE ȘERBAN** (...), în calitate de inculpat, (...), cu domiciliul procedural ales în mun. Oradea str. M. Eminescu nr. 3 ap. 2 jud. Bihor, prin avocat ales justificat cu împuternicire avocațială aflată la dosar, formulăm prezentul

MEMORIU

prin care, în vederea pronunțării unei soluții legale și temeinice în prezenta cauză, vă solicităm să dispuneți sesizarea Curții Constituționale a României cu excepția de neconstituționalitate a următoarelor prevederi:

- Art. 88 alin. (3) Cod penal: *„Dacă după amânarea aplicării pedepsei persoana supravegheată a săvârșit o nouă infracțiune, cu intenție sau intenție depășită, descoperită în termenul de supraveghere, pentru care s-a pronunțat o condamnare chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă amânarea și dispune aplicarea și executarea pedepsei. Pedeapsa aplicată ca urmare a revocării amânării și pedeapsa pentru noua infracțiune se calculează conform dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni”;*
- Art.91 alin.(3) lit.b) Cod penal: *„Nu se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dacă aplicarea pedepsei a fost inițial amânată, dar ulterior amânarea a fost revocată”;*
- Art. 582 alin.(3) Cod procedură penală: *„Dacă constată că sunt îndeplinite condițiile art. 88 sau 89 din Codul penal, instanța, anulând sau, după caz, revocând amânarea aplicării pedepsei, dispune condamnarea inculpatului și executarea pedepsei stabilite prin hotărârea de amânare, aplicând apoi, după caz, dispozițiile cu privire la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară”.*

MOTIVE

În fapt, prevederile sus-menționate contravin:

- Art.20 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, intitulat „Egalitatea în fața legii”, care dispune:
„Toate persoanele sunt egale în fața legii”;
- Art. 47 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, intitulat

„Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil”, care dispune:

„Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol.

Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată.

Asistența juridică gratuită se acordă celor care nu dispun de resurse suficiente, în măsura în care aceasta este necesară pentru a-i asigura accesul efectiv la justiție”.

- Art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, intitulat „Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor”, care dispune:

„(1) Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia infracțiune potrivit dreptului intern sau dreptului internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai mare decât cea aplicabilă la momentul săvârșirii infracțiunii. În cazul în care, ulterior săvârșirii infracțiunii, legea prevede o pedeapsă mai ușoară, se aplică aceasta din urmă.

(2) Prezentul articol nu aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane care s-a făcut vinovată de o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, era incriminată pe baza principiilor generale recunoscute de comunitatea națiunilor.

(3) Pedepsele nu trebuie să fie disproporționate față de infracțiune”;

- Art. 3 și art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale:

Art. 3: *„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante”.*

Art. 8 „1. *Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora”;*

- Art. 1 alin.(3) - (5) din Constituția României privind statul de drept, separația și echilibrul puterilor și principiul legalității;

„(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”;

- Art. 11 alin.(1) și alin.(2) din Constituția României, care dispune:

„(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) *Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern”;*

- Art. 15 alin.(1) din Constituția României, care dispune:

„(1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”;

- Art. 16 alin.(1) și alin.(2) din Constituția României, care dispune:

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(3) *Nimeni nu este mai presus de lege”;*

- Art.20 din Constituția României, care dispune:

„(1) *Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.*

(2) *Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile”;*

- Art. 21 alin. (3) din Constituția României, care dispune:

"Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil";

- Art. 73. alin. (3) lit. h) din Constituția României, care dispune:

"Prin lege organică se reglementează: [...]

h) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora.";

- Art. 124 alin. (2) din Constituția României, care dispune:

"Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți".

- Art. 126 alin.(1) din Constituția României, care dispune:

„(1) *Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte*

instanțe judecătorești stabilite de lege”;

- Art. 148 alin.(2)-(4) din Constituția României, care dispune:

„(1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(3) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare”.

Obiectul cauzei: Subsemnatul Bunta Gheorghe Șerban am fost trimis în judecată sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de:

- **trafic de droguri de mare risc**, faptă prevăzută și sancționată de art. 2 alin.(2) din Legea nr.143/2000;

- **deținere de droguri de mare risc pentru consumul propriu**, faptă prevăzută și sancționată de art. 4 alin.(2) din Legea nr.143/2000;

- **efectuare, fără a deține autorizație eliberată în condițiile legii, fără drept, de operațiuni cu produse știind că acestea sunt susceptibile de a avea efecte psihoactive**, faptă prevăzută și sancționată de art. 16 alin.(1) din Legea nr.194/2011.

În sarcina subsemnatului se reține aceea că în cursul anului 2019 aș fi deținut în vederea vânzării și aș fi vândut substanțe susceptibile de a avea efect psihoactiv, respectiv Ephylone, precum și că aș fi deținut la domiciliu în vederea consumului propriu și pentru vânzare o cantitate de 15,1 grame de JHW 122.

În cursul urmăririi penale, subsemnatul am arătat că am procurat produse susceptibile de a avea efecte psihoactive în vederea consumului propriu, iar o mică parte din acestea a fost consumată alături de prieteni.

Prin actul de sesizare al instanței, procurorul a stabilit că în cauză sunt incidente dispozițiile art. 88 alin.(3) Cod penal privitoare la revocarea amânării pedepsei, întrucât, prin Sentința Penală nr.1267 din 26.11.2018, pronunțată în dosarul nr.10754/271/2018 al Judecătoriei Oradea, definitivă la data de 11.12.2018, s-a dispus față de subsemnatul amânarea aplicării pedepsei de 8 luni de închisoare, cu termen de încercare de 2 ani, iar faptele ce fac obiectul prezentului dosar sunt săvârșite în termenul de supraveghere.

Dispozițiile articolului 88 alin.(3) Cod penal prevăd astfel:

(3) *Dacă după amânarea aplicării pedepsei persoana supravegheată a săvârșit o nouă infracțiune, cu intenție sau intenție depășită, descoperită în termenul de supraveghere, pentru care s-a pronunțat o condamnare chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă amânarea și dispune aplicarea și executarea pedepsei. Pedepsa aplicată ca urmare a revocării amânării și pedepsa pentru noua infracțiune se calculează conform dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni.*

Dispozițiile articolului 91 alin.(3) lit.b) Cod penal prevăd astfel:

„Nu se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dacă aplicarea pedepsei a fost inițial amânată, dar ulterior amânarea a fost revocată”.

Textele de lege sus-menționate sunt de natură a crea discriminare între persoanele față de care se dispune amânarea aplicării pedepsei și ulterior comit cu intenție noi infracțiuni, descoperite în termenul de supraveghere, indiferent de gravitatea acestora, și persoanele care au beneficiat de aceeași individualizare a pedepsei, dar care, până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus amânarea, au săvârșit una sau mai multe infracțiuni pentru care s-a aplicat pedeapsa închisorii, descoperită pe parcursul termenului de supraveghere.

Astfel, dispozițiile art. 89 Cod penal dispun:

(1) *Dacă pe parcursul termenului de supraveghere se descoperă că persoana supravegheată mai săvârșise o infracțiune până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus amânarea, pentru care i s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea acestui termen, amânarea se anulează, aplicându-se, după caz, dispozițiile privitoare la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.*

(2) *În caz de concurs de infracțiuni, instanța poate dispune amânarea aplicării pedepsei rezultante dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 83. Dacă se dispune amânarea aplicării pedepsei, termenul de supraveghere se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunțat anterior amânarea aplicării pedepsei.*

Rezultă așadar că persoanele față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, iar apoi **revocarea** soluției anterior menționate **nu mai pot beneficia** de o nouă amânare a aplicării pedepsei ori de suspendarea sub supraveghere a pedepsei pentru fapta cu privire la care s-a dispus soluția amânării, indiferent de gravitatea faptei săvârșite ulterior.

În schimb, persoanele față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, iar apoi **anularea** soluției anterior menționate **pot beneficia** de o nouă amânare a aplicării pedepsei ori de suspendarea sub supraveghere a pedepsei pentru fapta cu

privire la care s-a dispus soluția amânării, chiar și în caz de concurs de infracțiuni și chiar și în situația săvârșirii unor fapte pedepsite cu închisoarea.

Această modalitate de legiferare conduce la crearea unei diferențe de tratament juridic între persoane aflate în situații similare, diferență între efectele produse de revocarea amânării aplicării pedepsei și anularea amânării aplicării pedepsei, creându-se o discriminare indirectă, întrucât se face diferențiere între categoriile de persoane care sunt supuse aceleiași sancțiuni penale aplicate, ceea ce este contrar art. 16 alin.(1) din Constituție.

Noul cadru legislativ în materie penală a urmărit protecția unitară a drepturilor omului și a libertăților fundamentale garantate de Constituție și de instrumentele juridice internaționale care au stat la baza adoptării Codului penal și a Codului de procedură penală, context în care au fost necesare atât o armonizare conceptuală a actelor normative antereferate, cât și o corelare legislativă a terminologiei, implicit și o corelare a efectelor pe care le produc normele legale circumscrise domeniului, tocmai pentru a fi respectate principiile Legii fundamentale.

Curtea Constituțională a reținut, prin Decizia nr. 306/2020, paragraful 20, aceea că „Această manieră de reglementare a formelor de individualizare a pedepselor constituie opțiunea legiuitorului, fiind determinată de caracterul excepțional al acestora, de la regulile referitoare la executarea pedepselor penale, mai sus referit. În acest sens, prin Decizia nr. 250 din 25 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 572 din 18 iulie 2017, paragrafele 23 și 25, Curtea Constituțională a reținut că, în actualul Cod penal, legiuitorul român are o orientare mai degrabă preventivă decât represivă, de vreme ce s-a optat pentru reducerea limitelor speciale de pedeapsă pentru mai multe infracțiuni, concomitent cu **înăsprirea tratamentului penal al pluralității de infracțiuni; legiuitorul a urmărit ca noul Cod penal să ofere și instrumente mult mai eficiente pentru individualizarea și sancționarea pluralității de infracțiuni, așa încât noul Cod penal răspunde unei puternice exigențe sociale, de a reglementa mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional.** Potrivit expunerii de motive la proiectul Legii privind Codul penal, într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă. De aceea, **limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare**

proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni; săvârșirea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană demonstrează o perseverență pe calea infracțională a acesteia, așa încât sunt necesare sisteme de sancționare adecvate pentru asigurarea constrângerii și reeducării, iar reglementarea acestora trebuie să se facă respectând Constituția și supremația sa. Totodată, Curtea a reținut că individualizarea sancțiunilor de drept penal este, pe de o parte, legală - revine legiuitorului, care stabilește normativ pedepsele și celelalte sancțiuni de drept penal, prin fixarea unor limite minime și maxime ale fiecărei pedepse, care să corespundă în abstract importanței valorii sociale ocrotite prin săvârșirea faptei incriminate, iar, pe de altă parte, judiciară - pe care o realizează judecătorul în cadrul limitelor stabilite de lege. Curtea a subliniat importanța individualizării legale a sancțiunilor de drept penal prin aceea că legiuitorul nu poate să confere judecătorului o libertate absolută în stabilirea pedepsei concrete, întrucât ar exista riscul unei interpretări și aplicări arbitrare a pedepsei. Pe de altă parte, Curtea a apreciat că, în reglementarea sancțiunilor de drept penal de către legiuitor, trebuie stabilit un echilibru între dreptul fundamental, care face obiectul limitării impuse de sancțiune, și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea”.

Prin dispozițiile art. 88 alin.(3) și art. 91 alin.(3) lit.b) din Codul penal, legiuitorul s-a îndepărtat de la principiul agravării proporționale a regimului sancționator, întrucât a prevăzut aceea că o persoană care a săvârșit, înainte de amânarea aplicării pedepsei, una sau mai multe infracțiuni pedepsite cu închisoarea mai mici de 1 an poate beneficia în continuare de amânarea aplicării pedepsei și de suspendarea executării pedepsei ca modalitate de individualizare a sancțiunii penale, în timp ce o persoană care a săvârșit, ulterior amânării aplicării pedepsei, una sau mai multe infracțiuni, indiferent de gravitatea acestora, este exclusă de la acest beneficiu.

În ceea ce privește **principiul egalității în drepturi**, Curtea Constituțională a reținut într-o jurisprudență constantă, începând cu Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, că acesta **presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite**. Ca urmare, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, Decizia nr. 476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 11 iulie

2006, Decizia nr. 573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 363 din 25 mai 2011, Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014, paragraful 55, Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015, paragraful 23). Principiul egalității în drepturi nu înseamnă uniformitate, **încălcarea principiului egalității și nediscriminării existând atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite** (a se vedea în acest sens Decizia nr. 156 din 15 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 339 din 26 iunie 2001, Decizia nr. 20 din 24 ianuarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 243 din 10 aprilie 2002, sau Decizia nr. 310 din 7 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 663 din 9 august 2019).

De asemenea, **nesocotirea principiului egalității are drept consecință neconstituționalitatea discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului.** Curtea a mai stabilit că **discriminarea se bazează pe noțiunea de "excludere de la un drept"** (Decizia Curții Constituționale nr. 62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 25 februarie 1994), **iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului** (a se vedea în acest sens Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 11 iulie 2012, Decizia nr. 164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013, sau Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014).

În același sens este și jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat, în aplicarea prevederilor art. 14 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind interzicerea discriminării, că **reprezintă o încălcare a acestor prevederi orice diferență de tratament săvârșită de stat între indivizi aflați în situații analoge, fără o justificare obiectivă și rezonabilă** (Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în Cauza Marckx împotriva Belgiei, paragraful 33, Hotărârea din 13 noiembrie 2007, pronunțată în Cauza D.H. și alții împotriva Republicii Cehe, paragraful 175, Hotărârea din 29 aprilie 2008, pronunțată în Cauza Burden împotriva Regatului Unit, paragraful 60, Hotărârea din 16 martie 2010, pronunțată în Cauza Carson și alții împotriva Regatului Unit, paragraful 61). De asemenea, a

stabilit că diferențele de tratament bazate pe o caracteristică identificabilă sau "statut" prin care se disting persoane sau grupuri de persoane constituie discriminare în sensul articolului 14 din Convenție (a se vedea Hotărârea din 7 decembrie 1976, pronunțată în Cauza Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei, paragraful 56).

Modalitatea în care au fost configurate textele criticate indică faptul că acestea nu urmează concepția generală a instituției amânării aplicării pedepsei și, prin urmare, conduce la discriminări între, pe de o parte, destinatarii normei prevăzute la art. 88 din Codul penal și, pe de altă parte, între destinatarii normei prevăzute la art. 89 din Codul penal, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, întrucât, ambele categorii de persoane au fost supuse aceluiași mod de individualizare a pedepsei și au avut comportament infrațional similar.

Totodată, dispozițiile articolului 582 alin.(3) Cod procedură penală, care prevăd că „*Dacă constată că sunt îndeplinite condițiile art. 88 sau 89 din Codul penal, instanța, anulând sau, după caz, revocând amânarea aplicării pedepsei, dispune condamnarea inculpatului și executarea pedepsei stabilite prin hotărârea de amânare, aplicând apoi, după caz, dispozițiile cu privire la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară*”, **contravin normelor de drept substanțial și agravează situația persoanelor condamnate, în sensul că obligă instanța de judecată să dispună în mod obligatoriu executarea pedepsei.**

Raportat la situația juridică a inculpatului Bunta Gheorghe-Șerban, normele legale sus-menționate care impun instanței obligația de a dispune executarea pedepsei stabilite prin hotărârea de amânare, cât și prin hotărârea ce va fi pronunțată în cauză, ca urmare a aplicării dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni, fiind exclusă posibilitatea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, contravin art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, pedeapsa fiind disproporționată în raport cu faptele concret comise.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene a fost proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la data de 7 decembrie 2000, în cadrul Consiliului European de la Nisa.

Ulterior, drepturile fundamentale ale cetățenilor Uniunii Europene au fost incluse în Tratatul de la Lisabona, ceea ce presupune faptul că instituțiile Uniunii și statele membre sunt obligate din punct de vedere juridic, atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii, să respecte aceste drepturi.

Aderând la Uniunea Europeană în anul 2007, România a ratificat tratatele anterioare ce fundamentează Uniunea și a semnat Tratatul de la Lisabona în calitate de stat-membru al Uniunii.

Tratatul de la Lisabona a fost semnat de către statele-membre la 13 decembrie 2007 și a intrat în vigoare la 1 decembrie 2009. Acest tratat amendează două tratate care constituie forma bazei constituționale a Uniunii Europene, respectiv Tratatul privind Uniunea Europeană (cunoscut și ca Tratatul de la Maastricht) și Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene (cunoscut și ca Tratatul de la Roma).

Chiar dacă în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene se regăsesc principii care trebuie să guverneze activitatea de legiferare la nivel european, considerăm că și legiuitorul național dintr-o țară membră a Uniunii Europene trebuie să respecte aceleași principii.

Conform articolului 124 alineatul (2) din Constituția României, justiția este unică, imparțială și egală pentru toți. Pentru a putea fi asigurată unitatea dreptului, prevăzută de Constituție, este necesară mai întâi o ordine ierarhică a normelor. Scopul acesteia este acela de a asigura competențe de reglementare, care se completează și nu sunt contradictorii.

Dintre normele interne ale României, la vârful ierarhiei se află Constituția. Supremația acesteia este stabilită în mod expres în articolul 1 alineatul 5 din Constituția României. Sub Constituție se află legile. Acestea pot fi adoptate în baza Constituției și în limitele stabilite de aceasta. Sub legi sunt normele de aplicare. Acestea pot fi adoptate numai în baza unei legi, precum și în limitele prevăzute de lege, pentru a putea produce efecte.

Se poate observa că în cazul dispozițiilor articolului 583 Cod procedură penală, care prevăd că: „(1) *Asupra revocării sau anulării suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzute la art. 96 sau 97 din Codul penal se pronunță, din oficiu, la sesizarea procurorului sau a consilierului de probațiune, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea* (2) *Dacă, până la expirarea termenului prevăzut la art. 93 alin. (5) din Codul penal, condamnatul nu a respectat obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, serviciul de probațiune competent sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută și de procuror, de consilierul de probațiune sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere*”, **legiuitorul nu a mai prevăzut în sarcina instanței de judecată obligația de a dispune executarea pedepsei stabilite prin hotărârea de suspendare, cu toate că textul legal citat reglementează punerea în aplicare**

a dispozițiilor art.96 Cod penal, identice sub aspectul conținutului cu cele ale art. 88 Cod penal, puse în aplicare prin articolul 582 Cod procedură penală, precitat.

Rezultă că legiuitorul a agravat situația juridică a persoanelor față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei și care au săvârșit cu intenție, o nouă faptă în termenul de supraveghere de 2 ani, prin aceea că a prevăzut obligația dispunerii executării pedepsei.

În schimb, cu privire la persoanele față de care s-a dispus suspendarea executării pedepsei și care au săvârșit, cu intenție, o nouă faptă în termenul de supraveghere legiuitorul nu a reglementat prin legea specială, de punere în aplicare a normei de drept substanțial, obligația instanței de a dispune executarea pedepsei.

Această modalitate de legiferare contravine și considerentelor din expunerea de motive care a însoțit proiectul noului Cod penal – adoptat prin angajarea răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului – , prin care s-a reglementat renunțarea la pedeapsă și amânarea aplicării pedepsei, și a fost regândită instituția suspendării executării pedepsei sub supraveghere, care sunt concepute într-o succesiune progresivă determinată de gravitatea infracțiunii comise, pericolozitatea infractorului, gradul de intervenție pentru îndreptarea condamnatului și consecințele asupra acestuia.

La punctul 2.13 din expunerea de motive, se arată că „În reglementarea sistemului pedepselor principala preocupare a fost aceea de a crea un mecanism care, prin flexibilitate și diversitate, să permită alegerea și aplicarea celor mai adecvate măsuri, pentru a putea asigura în acest fel atât o constrângere proporțională în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și pericolozitatea infractorului, cât și o modalitate eficientă de recuperare socială a infractorului. O asemenea abordare este susținută pe de o parte de reglementările similare din majoritatea codurilor europene, care în utlimul deceniu au manifestat o preocupare constantă în acest sens, dar și de realitățile practicii judiciare, care deși a evidențiat în perioada postdecembristă o infraționalitate din ce în ce mai variată sub aspectul modalităților faptice de comitere, a motivelor ori a scopurilor urmărite, nu a avut la dispoziție un sistem sancționator adoptat asupra acestor noi realități”.

La punctul 2.17 din expunerea de motive, se arată că „Individualizarea judiciară a sancțiunilor, reprezintă, la rândul ei, una dintre instituțiile fundamentale revizuite prin prevederile proiectului”.

În scopul de a realiza mecanisme juridice care să permită instanței alegerea celei mai pozitive forme de tragere la răspundere penală, proiectul codului

propune o nouă reglementare în această materie. Această formă de individualizare are ca principală preocupare stabilirea modului în care condamnatul va suporta coerciția aplicată ca urmare a infracțiunii săvârșite, operațiune de asemenea sensibilă, deoarece are aptitudinea de a influența direct și într-o proporție semnificativă procesul de recuperare socială a infractorului. ***Caracterul proporțional al pedepsei în raport cu gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului nu trebuie să se reflecte doar în natura, durata sau quantumul acesteia, ci și în modul de executare, pentru că altfel există riscul ca efortul depus pentru reintegrarea infractorului să producă efecte contrare scopului urmărit.***

În aceste condiții, prevederile articolului 582 Cod procedură penală încalcă articolul 1 alin.(5) din Constituție, întrucât determină o stare de insecuritate juridică și o situație paradoxală, în sensul că soluția normativă aleasă pentru concretizarea intenției legiuitorului, în realitate, agravează situația persoanei condamnate.

Principiul securității juridice este instituit, implicit, de art.1 alin.(5) din Constituție și exprimă în esență faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă (Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.90 din 3 februarie 2012, sau Decizia nr.240 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.504 din 12 iunie 2020, paragraful 105).

Art.1 alin.(5) din Constituție consacră securitatea juridică a persoanei, concept care se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și libertăților fundamentale (Decizia nr.454 din 4 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.836 din 1 octombrie 2018, paragraful 68).

În cauză, datorită modului defectuos de legiferare, s-a creat o incertitudine juridică în privința aplicării instituției revocării amânării pedepsei și s-a ajuns în situația în care dispozițiile art. 88 și ale art. 96 Cod penal deși sunt identice sub aspectul efectelor juridice pe care le produc, ele se aplică în mod diferit.

Astfel cum a reținut Curtea Constituțională în Decizia nr.368/2017, paragraful 26, ultima teză, „prezumarea eludării legii de către instanțele judecătorești cu ocazia înlăturării actului de justiție nu poate fi avută în vedere la stabilirea scopului legitim al unei reglementări”.

Totodată, în Decizia nr. 905/2020 a Curții Constituționale s-a reținut că „scopul adoptării Legii nr. 255/2013 a fost armonizarea conceptuală a prevederilor Codului de procedură penală cu prevederile noului Cod penal, modificarea unor texte din legislația specială, în vederea corelării cu dispozițiile noului Cod de procedură penală, armonizarea soluțiilor legislative și a terminologiei din legile speciale cu prevederile noului Cod de procedură penală, respectiv pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, însă, din examinarea soluțiilor legislative în discuție, Curtea constată că nu este păstrată concepția de principiu cu privire la instituția amânării aplicării pedepsei.

Curtea constată că legiuitorul și-a respectat numai din punct de vedere formal competența constituțională de a legifera și de a da eficiență prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție prin prisma normelor de tehnică legislativă în virtutea cărora soluțiile pe care le cuprinde un act normativ trebuie să țină seama de cerințele corelării și armonizării legislației naționale, fără să stabilească însă o necesară corelare și o legiferare nediscriminatorie în ceea ce privește efectele instituției amânării aplicării pedepsei prevăzute de cadrul general în materie, reprezentat de Codul penal, și cele prevăzute de legislația specială, stabilind un tratament diferit pentru situații analoage și comparabile fără să existe o justificare obiectivă și rezonabilă”.

În cauza Vinter și alții împotriva Regatului Unit, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că o pedeapsă extrem de disproporționată încalcă art. 3 din Convenție.

Încălcarea art. 3 din Convenție a fost reținută de Curte și în cauza Harkins și Edwards împotriva Regatului Unit, cererile 9146/07 și 32650/07.

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și protocoalele adiționale la această convenție au fost ratificate de România prin Legea nr. 30/1994, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 135/31 mai 1994.

Sintetizând, dispozițiile 88 alin.(3), art. 91 alin.(3) lit.b) Cod penal și art. 582 Cod procedură penală încalcă prevederile din tratatele internaționale la care România este parte referitoare la proporționalitatea pedepsei față de infracțiune și normele constituționale referitoare la egalitatea în fața legii, la statul de drept, separația și echilibrul puterilor în stat și principiul legalității și pe cele referitoare la înfăptuirea justiției.

Dreptul penal trebuie să fie echitabil și să asigure valorificarea drepturilor victimei și ale acuzatului, respectând demnitatea umană și egalitatea tuturor în

fața legii. Echitatea fundamentează principiile generale ale dreptului penal substanțial și, în numele echității, aceste principii se cer a fi valorificate.

Din economia dispozițiilor Legii nr. 47/1992, rezultă că sesizarea instanței de contencios constituțional în cadrul controlului de constituționalitate a posteriori implică examinarea prealabilă a următoarelor exigențe de admisibilitate cumulativ prevăzute de art. 29 alin. 1 - 3 din lege:

- identificarea exactă a normei/normelor legale criticate, dar și a măsurii în care legea sau ordonanța în care sunt inserate se află în vigoare la data soluționării cererii; sub acest aspect, se impune observația că indicarea explicită a textului normativ criticat este o condiție absolut necesară în etapa evaluării admisibilității cererii, numai astfel putându-se determina obiectul excepției de neconstituționalitate, dar și existența legăturii dintre norma criticată și soluția ce ar putea fi dată cauzei în care partea a înțeles să uzeze de mijlocul procedural al excepției;

- existența unei legături între norma legală criticată și soluția ce ar putea fi dată în cauza respectivă, indiferent de faza litigiului; fiind expresia cerinței pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului, "legătura cu soluționarea cauzei" poate fi stabilită numai în urma unei analize concrete a particularităților speței, prin evaluarea atât a "aplicabilității textului criticat în cauza dedusă judecării, cât și a necesității invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate" (mutatis mutandis, Decizia nr. 591 din 21 octombrie 2014 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial nr. 916 din 16 decembrie 2014);

- verificarea deciziilor pronunțate anterior de către Curtea Constituțională cu privire la constituționalitatea acelei dispoziții legale, pentru a exclude o eventuală inadmisibilitate a cererii ca efect al constatării neconstituționalității normei criticate printr-o decizie precedentă.

Dispozițiile art. 88 alin.(3) și ale art. 91 alin.(3) lit.b) Cod penal au mai făcut obiectul controlului Curții Constituționale, însă raportat la alte criterii decât cele invocate prin prezenta excepție și mai mult, acestea nu au declarat neconstituționale.

Astfel:

- Prin Decizia nr.306/2020 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 88 alin. (3) și ale art. 91 alin. (3) lit. b) din Codul penal, Curtea Constituțională a stabilit următoarele:

19. Sintagma "instanța revocă amânarea și dispune aplicarea și executarea pedepsei" din cuprinsul art. 88 alin. (3) din Codul penal este clară, precisă și

*previzibilă, întrunind atât standardele de calitate a legii, cât și exigențele principiului legalității incriminării, prevăzut la art. 23 alin. (12) din Constituție. 21. Având în vedere aceste considerente, **persoanele condamnate la pedepse cu închisoarea mai mici de 1 an, în privința cărora s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, iar apoi revocarea soluției anterior menționate, se află într-o situație diferită de cea a persoanelor condamnate anterior la pedepse cu închisoarea mai mici de un an, care nu au beneficiat de amânarea aplicării pedepsei, în cazul cărora se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, conform art. 91 alin. (1) lit. b) din Codul penal. Pentru acest motiv, prevederile art. 88 alin. (3) și ale art. 91 alin. (3) lit. b) din Codul penal sunt în acord cu dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, că principiul egalității presupune reglementarea aceluiași regim juridic în cazul persoanelor care se află în situații similare și că acesta nu obligă la prevederea unor reguli identice în privința persoanelor aflate în situații diferite.***

Se poate constata că la momentul soluționării excepției de neconstituționalitate, Curtea a analizat, în primul rând, claritatea, precizia și previzibilitatea textelor legale, iar în al doilea rând, a analizat respectarea principiului egalității în drepturi de către legiuitor, prin reglementarea revocării amânării aplicării pedepsei, însă raportat la o categorie abstractă de persoane, respectiv, persoanele condamnate anterior la pedepse cu închisoarea mai mici de un an, **care nu au beneficiat de amânarea aplicării pedepsei.**

În cazul de față, s-au criticat dispozițiile art. 88 alin.(3) și ale art. 91 alin.(3) lit.b) Cod penal prin raportare la o situație concretă, respectiv, cazul persoanelor condamnate anterior la pedepse cu închisoarea mai mici de 1 an, **care au beneficiat de amânarea aplicării pedepsei.**

- Prin Decizia nr. 70/2019 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 88 alin. (3) din Codul penal, Curtea Constituțională a stabilit următoarele:

*22. Prin urmare, **maniera de reglementare a regimului individualizării pedepsei în cazul concursului de infracțiuni săvârșit în ipoteza prevăzută prin textul criticat nu este de natură a încălca dreptul judecătorului de a proceda la individualizarea judiciară a pedepsei în situația analizată, fiind determinată de aprecierea de către legiuitor a pericolului pe care îl prezintă pentru valorile sociale ocrotite prin legea penală săvârșirea de către persoana supravegheată a unei noi infracțiuni, pe parcursul termenului de supraveghere. Pentru aceste motive, nu poate fi reținută încălcarea, prin textul criticat, a prevederilor art. 124 alin. (3) din Constituție.***

23. Această soluție juridică nu este de natură a crea discriminare între persoanele care săvârșesc o singură infracțiune, în privința cărora se dispune amânarea aplicării pedepsei, și cele care au beneficiat de aceeași individualizare a pedepsei, dar care comit, cu intenție sau cu intenție depășită, noi infracțiuni, descoperite în termenul de supraveghere, indiferent de gravitatea acestora, întrucât cele două categorii de persoane se află în situații diferite, persoanele din cea de-a doua categorie fiind în situația comiterii unei noi infracțiuni, după momentul pronunțării unei hotărâri judecătorești de condamnare, aspect ce denotă nevoia obligării persoanelor supravegheate la executarea unor pedepse penale.

Prin Decizia precitată, Curtea Constituțională a analizat dacă dispozițiile art. 88 alin.(3) Cod penal respectă independența judecătorilor și dacă există discriminare între persoanele care săvârșesc o singură infracțiune, în privința cărora se dispune amânarea aplicării pedepsei, și persoanele față de care s-a dispus tot amânarea aplicării pedepsei dar care comit noi infracțiuni.

Or, prin prezenta se critică dispozițiile art.88 alin.(3) Cod penal pe motiv că acestea aduc atingere principiului egalității în drepturi, respectiv, creează discriminare între persoanele față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, dar comit noi infracțiuni, astfel că se dispune revocarea amânării, și între persoanele față de care s-a dispus tot amânarea aplicării pedepsei iar ulterior se constată că au săvârșit alte infracțiuni, astfel că se dispune anularea amânării.

În acest sens, vă solicităm să constatați că sunt îndeplinite cerințele art. 29 alin. 1-3 din Legea nr. 47/1992, excepția fiind invocată de către inculpatul Bunta Gheorghe Șerban, privește dispoziții dintr-o lege în vigoare, care au legătură cu soluționarea cauzei, și care nu au fost declarate neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

Dispozițiile art. 91 alin.(3) lit.b) din Codul penal, care exclud persoanele față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, dar amânarea a fost ulterior revocată de la posibilitatea obținerii suspendării executării sub supraveghere în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni, obligă instanțele de judecată să aplice pedepse cu executare în regim de detenție, indiferent de gravitatea faptei săvârșite ulterior sau de posibilitățile de îndreptare ale inculpatului.

Prin acest mod de legiferare, apărarea este practic pusă în situația de a solicita pronunțarea unei soluții de condamnare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă gravitatea faptei săvârșite este una scăzută și chiar dacă îndreptarea inculpatului ar putea fi asigurată și fără aplicarea unei pedepse, fiind suficientă supravegherea conduitei sale pe o perioadă de timp determinată, doar pentru a nu se ajunge în situația în care,

în ipoteza săvârșirii, de către aceeași persoană, a unei noi infracțiuni care denotă o pericolozitate scăzută, să fie pronunțată o soluție de condamnare cu executare în regim de detenție.

Astfel, se poate observa că art.91 alin.(3) lit.b) din Codul penal face referire expresă numai la categoria de persoane în privința cărora s-a dispus **amânarea aplicării pedepsei**, dar ulterior amânarea a fost **revocată**, rezultând astfel că nu există impedimente în a se dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere cu privire la celelalte categorii de persoane, respectiv față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, dar ulterior amânarea a fost revocată, sau față de care s-a dispus o soluție de suspendare a executării pedepsei sub supraveghere, dar ulterior suspendarea a fost revocată ori anulată.

Raportat la aceste aspecte, vă solicităm să admiteți prezenta cerere, iar pe cale de consecință, să dispuneți sesizarea Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a următoarelor prevederi:

- Art. 88 alin. (3) Cod penal: *„Dacă după amânarea aplicării pedepsei persoana supravegheată a săvârșit o nouă infracțiune, cu intenție sau intenție depășită, descoperită în termenul de supraveghere, pentru care s-a pronunțat o condamnare chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă amânarea și dispune aplicarea și executarea pedepsei. Pedeapsa aplicată ca urmare a revocării amânării și pedeapsa pentru noua infracțiune se calculează conform dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni”;*

- Art. 91 alin. (3) lit. b) Cod penal: *„Nu se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dacă aplicarea pedepsei a fost inițial amânată, dar ulterior amânarea a fost revocată”;*

- Art. 582 alin. (3) Cod procedură penală: *„Dacă constată că sunt îndeplinite condițiile art. 88 sau 89 din Codul penal, instanța, anulând sau, după caz, revocând amânarea aplicării pedepsei, dispune condamnarea inculpatului și executarea pedepsei stabilite prin hotărârea de amânare, aplicând apoi, după caz, dispozițiile cu privire la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară”.*

În drept, art. 29 alin. (1)-(4) din Legea nr. 47/1992.

Cu deosebită considerație,
BUNTA GHEORGHE-ȘERBAN
Prin av. Pașcu Simona